

JET MOTORDA DIŞA BAĞIMLIĞI BİTİRECEK

TUSAŞ'TA F-16, CASA uçağı projelerinde çalışan babalarının temellerini attığı firmayı **savunma sanayisindeki** ihtiyaçları karşılayabilir noktaya getiren 3 kardeş, 100 ve 200 nevtonluk jet motorları geliştirdi. Devrezli Makina Kurucu Ortağı Mustafa Yasin Pehlivanoğlu, "Bu motorlar yurt dışından alınıyor. 2022'nin ikinci yarısında seri üretimini planlıyoruz" diye konuştu. 7'de

Jet motorunda dışa bağımlılık bitecek

TUSAŞ'ta F-16, CASA uçağı projelerinde çalışan babalarının temellerini attığı firmayı **savunma sanayisindeki** ihtiyaçları karşılayabilir noktaya getiren 3 kardeş, Türkiye'de üretilen hava araçlarını yurt dışı bağımlılığın kurtarmak için 100 ve 200 nevtonluk mikro bazlı jet motorları geliştirdi

MOTOR sesiyle büyüyen 3 kardeş, kendi jet motorlarını yaptılar. Türkiye'de üretilen hava araçlarını yurt dışı motor bağımlılığından kurtarmak isteyen 3 kardeş, mikro bazlı jet motorları geliştirdi. Devrezli Makina Kurucu Ortağı ve Kalite Yönetim Temsilcisi Mustafa Yasin Pehlivanoglu, firmalarının temellerinin, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ'de (TUSAŞ) 7 yıl F-16 ve CASA uçak projelerinde görev yapan babaları Yavuz Pehlivanoglu tarafından 1993 yılında atıldığını söyledi. Firmanın başlangıçta okul öncesi eğitim araç ve gereçlerinin üretim ve satışını gerçekleştirdiğini belirtten Pehlivanoglu, 2007 yılında 3 kardeş olarak sektör değişikliğine gidip **savunma sanayisi** ve medikal alana geçiş yaptıklarını ifade etti. Pehlivanoglu, **savunma sanayisi** için talaşlı imalat, dövme, döküm, hidrolik ve pnömatik sistemler gibi alanlarda çalışmalarının olduğunu, ihracatlar gerçekleştirdiklerini, 2010 yılında ise motor projesinin ilk adımlarını attıklarını anlattı.

Seri üretime başlıyoruz

Kendisinin TUSAŞ lojmanlarında doğduğunu ve çocukluklarının TUSAŞ'ta geçtiğini ifade eden Pehlivanoglu, şöyle konuştu:

"Uçak, helikopter sesleriyle, onların heyecanıyla büyüdük. 2010 yılında kardeşlerimle birlikte bu projeyi gerçekleştirelim diye motor çalışmalarına başladık. Üniversitelerimizden, kurumlarımızdan yardımlar aldık. 5 yıl literatür çalışması sürdü. 5'inci sene sonunda 100 nevtonluk motorumuzun tasarımına başladık. Bu süreçte **İvedik Organize Sanayi Bölgesi** Başkanlığı, Tek-

nopark Ankara bize çok destek oldu. 2019 yılı başında motorumuzun üretimini tamamladık." 100 nevtonluk motorla 80 saatlik çalışma süresine ulaştıkları bilgisini veren Pehlivanoglu, **Os-tim** Teknik Üniversitesinden Prof. Dr. Sinan Kıvrak'ın da motor kontrol ünitesi konusunda kendilerine destek verdiğini bildirdi. Pehlivanoglu, geliştirme sürecinde yerleştirmeye de önem verdiklerini, bu yönde çalışmalar yap-

tıklarını, 2021 başında da 200 nevtonluk daha güçlü bir motorun üretimini tamamladıklarını söyledi.

Mustafa Yasin Pehlivanoglu, "Güncelleme çalışmalarımız devam ediyor. 2022'nin ikinci yarısında 100 ve 200 nevtonluk motorlarımızın seri üretimine başlamayı planlıyoruz." diye konuştu. Motorların kullanım alanlarına ilişkin de bilgi veren Pehlivanoglu, şunları kaydetti: "100 ve 200 nevtonluk mo-

torlarımızı hobi sektörü için ürettik. Mikro bazlı jet motorların prototip aşamasında Türkiye'deki ilk üreticisiyiz. Bu motorlar yurt dışından alınıyor. Bakım ve temin konusunda sıkıntılar yaşanıyor. Bu alandaki ihtiyaçları dikkate alarak 2 motor ürettik. Sivil havacılık ihtiyaçları için motorlarımızı büyüterek çalışmalarımıza devam etmek istiyoruz. Bu motorlarımız küçük çaplı, motorlarımızı 1500 nevtona kadar çıkarmayı planlıyoruz. Tasarımlarımız var, talep doğrultusunda **savunma sanayisi** için de motorlar tedarik edebiliriz."

Yüksek yerlilik ve uygun maliyet

Yer testlerini büyük ölçüde tamamladıklarını vurgulayan Pehlivanoglu, yıl sonuna doğru prototip motorlarla uçuş testlerine başlamayı hedeflediklerini dile getirdi. Pehlivanoglu, motorların yerlilik oranının yüzde 80-85 seviyesinde olduğuna işaret ederek, seri imalata kadar bu oranı yüzde 90-95 seviyesine çıkarmayı hedeflediklerini, malzeme konusunda da çalışmalarının bulunduğunu belirtti. Mustafa Yasin Pehlivanoglu, motorların maliyetinin de yurt dışından tedarik edilen muadil ürünlerden yüzde 30-40 daha uygun olacağını bildirdi. Motor projelerini hayata geçirme konusunda kendilerine güvindiklerini dile getiren Pehlivanoglu, "Sektöre kalıpcılıkla başladık. Çocukluğumuz sanayide geçti. Bu motorları yapabileceğimize inanıyoruz. Prototiplerle de bunu gösterdik. Seri imalata geçiş için kendi kaynaklarımız ve çeşitli destekleri kullanmaktayız. Daha güçlü motorları da yapabileceğimize inanıyoruz." dedi.